

Rapport Ipsos I&O

Onderzoek probleembesef seksueel grensoverschrijdend gedrag

Augustus, 2024

Samenvatting

In opdracht van het ministerie van OCW voerde Ipsos I&O onderzoek uit naar het probleembesef van seksueel grensoverschrijdend gedrag. In deze meting is onder andere onderzocht hoe Nederlanders het gedrag van de omgeving beoordelen op het gebied van seksueel grensoverschrijdend gedrag, in hoeverre Nederlanders seksueel grensoverschrijdend gedrag zien als een probleem en de verklarende factoren die daaraan ten grondslag liggen. In totaal hebben 2.380 Nederlanders deelgenomen aan het onderzoek.

Context speelt een grote rol in bepalen of er sprake is van seksueel grensoverschrijdend gedrag

De helft van de Nederlanders vindt context (heel) belangrijk om te bepalen of iets daadwerkelijk seksueel grensoverschrijdend is. Opvallend is dat er daarbij weinig onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende vormen van gedrag: de context blijft in de meeste gevallen voor ongeveer de helft (heel) belangrijk. Daarbij speelt voornamelijk de relatie tussen betrokkenen en alles wat daarbij komt kijken (geschiedenis, machtsverhouding, intentie, herhaling) een belangrijke rol. Nederlanders zien het belang van ingrijpen door omstanders, maar vinden het moeilijk om zelf in te grijpen door angst voor eigen veiligheid en met name door onzekerheid over de interpretatie van de situatie. Wanneer een bekende het gedrag vertoont, geeft 72 procent aan dat zij wel makkelijker optreden tegen dat gedrag. Wanneer het om grensoverschrijdend gedrag bij onbekenden gaat, ziet een meerderheid er (sterk) tegenop om actie te ondernemen, omdat zij het vaak moeilijk vinden de context te bepalen omdat zij de relatie tussen de betrokkenen niet kennen.

Nederlanders zien seksueel grensoverschrijdend gedrag als probleem, maar zijn ook bezorgd over omgangsvormen

Een ruime meerderheid (84%) vindt dat iedereen in de samenleving een rol heeft in de aanpak van het probleem rond seksueel grensoverschrijdend gedrag en 64 procent is van mening dat dit gedrag harder moet worden aangepakt. Hoewel het probleem van seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt ingezien, is ongeveer de helft van de Nederlanders ook bezorgd voor hoe wij in de toekomst met elkaar omgaan. Zij vinden de omgang te krampachtig, zijn onzeker over wat nog kan en vermoeden dat er ook misbruik wordt gemaakt met beschuldigingen. Hoewel deze Nederlanders seksueel grensoverschrijdend gedrag afkeuren, hebben zij zorgen over het onjuist beschuldigen van (vermeende) daders en zoeken zij de oorzaak van de huidige discussie vooral bij een vermeend gebrek aan opvoeding en/of normen en waarden. Mensen die het thema als een groter (acuut) probleem zien, zeggen dat meer collectieve aandacht voor het onderwerp een maatschappelijke discussie kan starten en zo een cultuurverandering teweeg kan brengen. Onder alle groepen Nederlanders zien we voorbij komen dat de media een rol spelen in het aanpakken van het thema, maar dat 'sensatiebeluste' media ook een gevaar vormen. Enerzijds omdat sommigen denken dat het probleem hierdoor wordt opgeblazen, anderzijds denken anderen dat breed uitgemeten incidenten met bekende personen afleiden van de werkelijke problematiek.

Normen en waarden vanuit opvoeding en onderwijs

Aanpakken van seksueel grensoverschrijdend gedrag door het bijbrengen van normen en waarden vindt men in de eerste plaats een verantwoordelijkheid vanuit de opvoeding, van het onderwijs en van mensen zelf. Daarna volgt voorlichting vanuit sociale organisaties en stichtingen en vervolgens (regelgeving en communicatie van) de overheid. Brede communicatie naar alle leeftijdsgroepen wordt als minst passend gezien.

Inhoud

Inleiding

1 Beoordeling van gedrag

1.1 Contextafhankelijkheid

1.2 Factoren die meespelen

1.3 Impact op persoon

1.4 Zelf ingrijpen

1.5 Drempels bij ingrijpen

2 Probleemperceptie

2.1 Algemene probleemperceptie

2.2 Huidige aanpak en gevolgen voor Nederland

2.3 Probleembesef en impact van huidige aanpak op onderling contact

2.4 Veranderende meningen

3 Verklarende factoren

3.1 Zes groepen Nederlanders met een houding ten aanzien van
seksueel grensoverschrijdend gedrag

3.2 Verdieping op de zes clustersaandacht

4 Relevante partijen voor meer aandacht

4.1 Rol van diverse partijen

4.1 Passende acties

Inleiding

Omdat SGG en SG grote persoonlijke en maatschappelijke gevolgen met zich meebrengen heeft het kabinet het ‘Nationaal Actieprogramma Aanpak Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag en Seksueel Geweld’ (NAP) gelanceerd op 13 januari 2023. In dit actieprogramma staat aan de hand van vijf actielijnen hoe er de komende jaren in samenwerking met tal van organisaties en betrokkenen wordt ingezet op het voorkomen, signaleren en opvolgen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. Als belangrijke input voor het vijfjarige NAP-programma heeft Ipsos I&O voor het ministerie van OCW inmiddels twee publieksmetingen uitgevoerd. In het kader van de ontwikkeling van een meerjarige communicatiestrategie voor het NAP, en de eventuele publiekscampagnes die daaruit voortvloeien, is er behoefte vanuit het ministerie van OCW naar meer inzicht in de verschillende houdingen in Nederland ten opzichte van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Om deze reden liet het ministerie van OCW wederom onderzoek uitvoeren naar het probleembesef van dit thema onder Nederlanders.

Onderzoeksvragen

1. Hoe beoordelen Nederlanders gedrag en gedrag van de omgeving op het gebied van seksueel grensoverschrijdend gedrag?
2. In hoeverre zien Nederlanders seksueel grensoverschrijdend gedrag als een probleem en welke groepen Nederlanders zijn hier in te onderscheiden?
3. Wat zijn verklarende factoren voor de mate waarin Nederlanders seksueel grensoverschrijdend gedrag als een probleem zien? (denk aan: eigen ervaringen, beïnvloeding door de media en andere externe factoren, weerstand tegen het onderwerp)
4. Welke partijen zien Nederlanders als relevant om seksueel grensoverschrijdend gedrag onder de aandacht te brengen bij het algemeen publiek?

Onderzoeksmethoden

Voor dit onderzoek is er een vragenlijst uitgezet in het I&O Research Panel onder Nederlanders van 18 jaar en ouder. De vragenlijst is in samenspraak met het ministerie opgesteld en de uitnodigingsmail is vrijdag 5 juli 2024 verstuurd. De vragenlijst kon tot en met zondag 7 juli ingevuld worden. Voor dit onderzoek zijn 6.000 Nederlanders (18+) aangeschreven. In totaal vulden 2.380 Nederlanders de vragenlijst volledig in. De resultaten zijn gewogen naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, regio en stemgedrag bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen. De resultaten zijn representatief voor wat betreft deze achtergrondkenmerken voor Nederlanders van 18 jaar en ouder. Indien de percentages in grafieken niet optellen tot 100 procent is dit het gevolg van afrondingsverschillen of omdat het om meerkeuzevragen gaat.

Inleiding

Inhoud vragenlijst

De gebruikte vragenlijst kent zes inhoudelijke blokken. Dit zijn:

- A. Het belang van context om seksueel grensoverschrijdend gedrag te beoordelen;
- B. Eigen ervaringen met het seksueel grensoverschrijdend gedrag en ingrijpen door omstanders;
- C. Perceptie op de impact van seksueel grensoverschrijdend gedrag op slachtoffers;
- D. Veranderingen in probleemperceptie en houding ten aanzien van het thema;
- E. Oplossingsrichtingen en partijen die een rol hebben bij het bespreekbaar maken van het onderwerp;
- F. Achtergrondkenmerken.

Leeswijzer

Dit rapport is ingedeeld in vier inhoudelijke hoofdstukken. Voorin vindt u een samenvatting met de belangrijkste conclusies. Hoofdstuk 1 gaat in op de beoordeling van wat seksueel grensoverschrijdend gedrag is en de rol die de context hierbij speelt. In hoofdstuk 2 behandelen we de probleemperceptie en houding van Nederlanders ten aanzien van het thema. In hoofdstuk 3 clusteren wij Nederlanders in zes groepen en zoeken daar naar verklaringen voor hun houding ten opzichte van het onderwerp. Tot slot gaan we in hoofdstuk 4 in op partijen die (mogelijk) een bijdrage kunnen leveren aan het maatschappelijk debat.

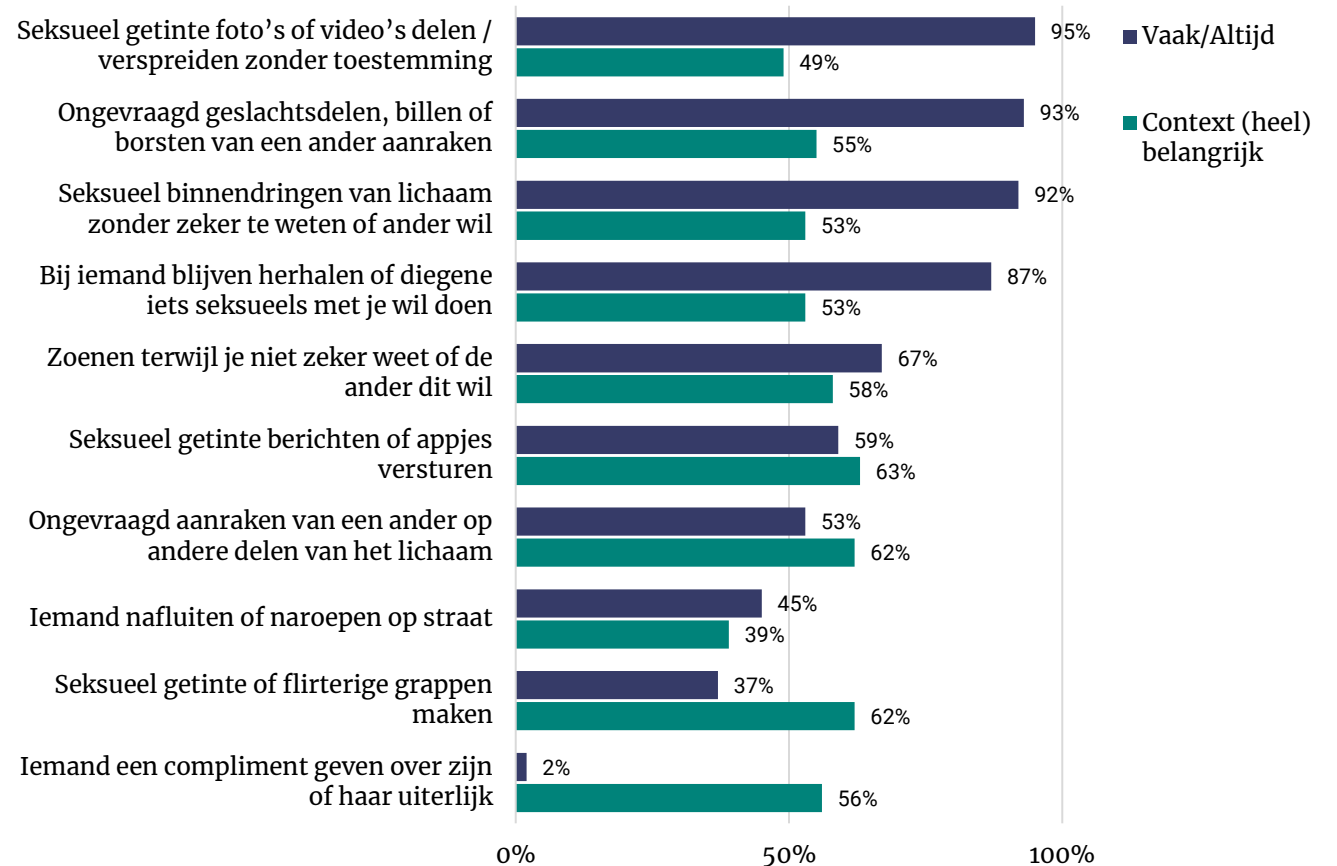
1. Beoordeling van gedrag

In dit hoofdstuk gaan we in op de volgende onderzoeksvraag: “Hoe beoordelen Nederlanders gedrag en gedrag van de omgeving op het gebied van seksueel grensoverschrijdend gedrag?”. Hierbij is gekeken naar het belang van context, impact van handelingen en (durven) ingrijpen bij een situatie.

1.1 Contextafhankelijkheid

- Hoewel voornamelijk fysieke gedragingen snel als seksueel grensoverschrijdend worden gezien, wordt ongewenst online seksuele content verspreiden door de meeste mensen (95%) het vaakst als seksueel grensoverschrijdend beoordeeld.
- Iets meer dan de helft van de Nederlanders vindt bij de meeste gedragsvormingen context (heel) belangrijk om te bepalen of iets daadwerkelijk seksueel grensoverschrijdend is, ongeacht het gedrag.
- Hoewel de bovenste vier gedragingen door een ruime meerderheid vaak/altijd als seksueel grensoverschrijdend worden gezien, speelt alsnog voor ongeveer de helft de context een (heel) belangrijke rol.
- Context speelt volgens mensen het vaakst een belangrijke rol bij: 1) berichtjes en appjes, 2) aanraken van het lichaam (anders dan geslachtsdelen, billen of borsten), 3) grappen maken en 4) iemand een compliment geven.

Figuur 1.1 'Hoe snel zijn deze acties voor u seksueel grensoverschrijdend?' (vaak/altijd) & 'In hoeverre bepaalt de context of iets voor u seksueel grensoverschrijdend is?' (% (heel) belangrijk)

Toelichting op belang van context bij drie situaties

Wij vroegen om een toelichting waarom Nederlanders context wel of niet belangrijk vinden bij het beoordelen van drie situaties. Dit zijn:

- **Seksueel getinte of flirterige grappen maken**

Bijna twee op de drie Nederlanders vinden de context (heel) belangrijk bij het bepalen of een seksueel getinte grap grensoverschrijdend is. De toelichting die zij hiervoor geven is dat met name de relatie tussen degene die de opmerking maakt en de ontvanger van belang is. Er lijkt onder deze groep consensus dat in een formele setting of bij een formele aangelegenheid zoals werk of een uitvaart deze grappen al snel ongepast en/of grensoverschrijdend zijn. Maar in een setting met bekenden, of waarvan personen denken te weten wat acceptabel is voor de ander, kunnen deze opmerkingen wel gemaakt worden. De context is belangrijk om een eventueel onveilig gevoel bij een ander in te schatten. Personen die zeggen dat de context onbelangrijk is geven vooral aan dat ongeacht de omstandigheden, grensoverschrijdend gedrag nooit acceptabel is.

- **Ongevraagd seksueel getinte berichten of appjes versturen**

Personen die de context belangrijk vinden, wijzen er vooral op dat je dit kan doen wanneer de persoonlijke relatie met de ander dit toelaat of je eigen intentie grappig bedoeld is in de situatie. Dit zijn bijvoorbeeld partners, iemand waarmee je aan het daten bent of op datingapps. Iemand licht toe: *“Probeer je leuk te zijn [met een opmerking], dan kan het gebeuren dat je mis slaat en dat moet kunnen. De gevolgen zijn ook niet bestaand want je kan gewoon geblocked worden en bent na een week weer vergeten.”* Uit veel reacties blijkt echter dat de context hier vaker onbelangrijk wordt gevonden: veel mensen geven aan dat je dit niet doet als je niet zeker weet of de ander hiervoor ontvankelijk is. Dat het ongevraagd is, betekent voor veel mensen automatisch dat het grensoverschrijdend is. Deze personen geven aan dat in veel gevallen je aan mag nemen dat de persoon hier niet op zit te wachten, of dat je het niet zeker weet. Daarom is de context onbelangrijk: *“Dit doe je gewoon niet”*.

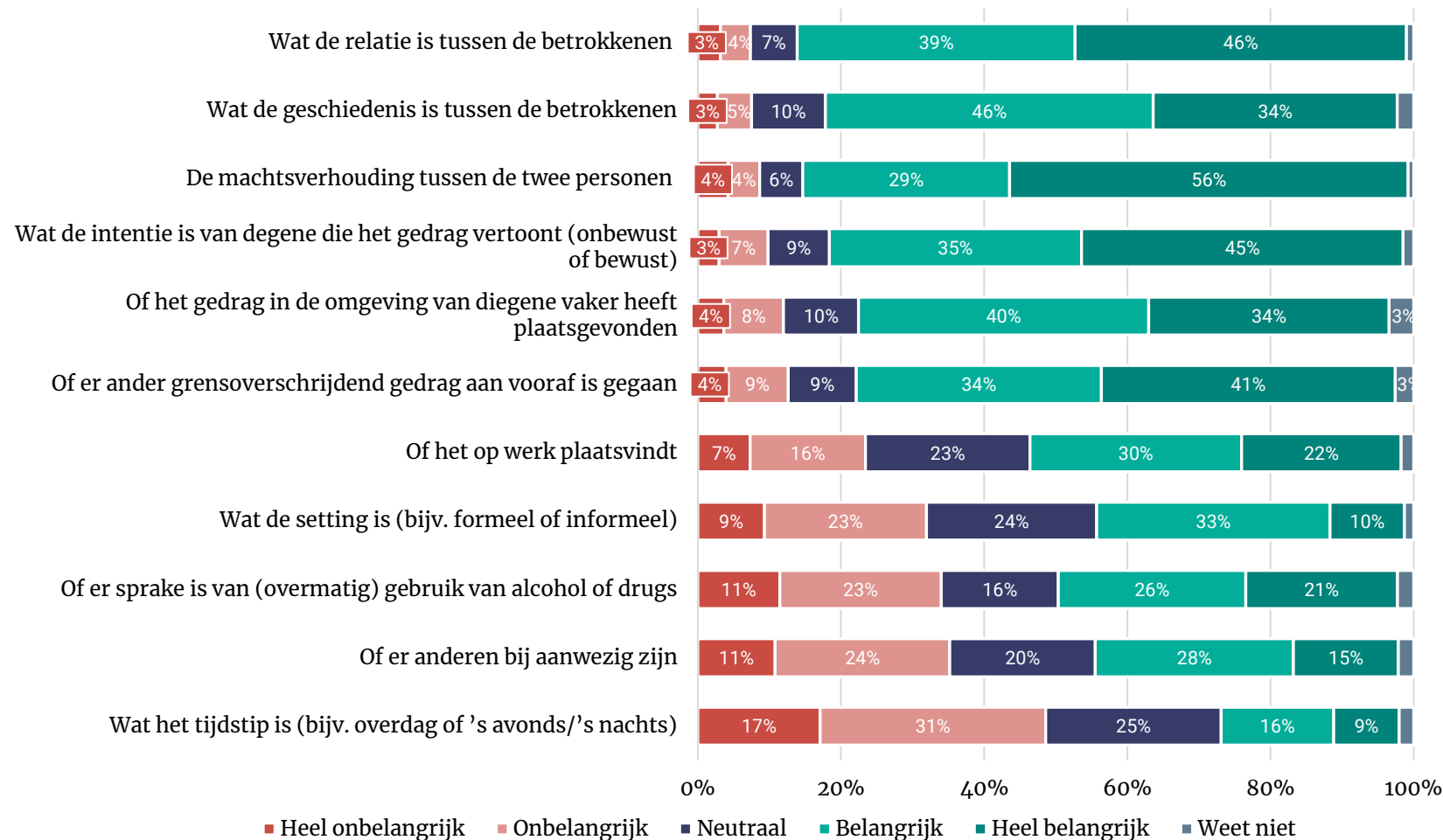
- **Ongevraagd aanraken van een ander op andere delen van het lichaam dan geslachtsdelen, borsten of billen**

Nederlanders die de context belangrijk vinden, geven aan dat het gaat om de intentie en setting bij het aanraken van iemand. Bij het flirten tijdens het uitgaan kan iemand een situatie een keer verkeerd inschatten en dit moet dan kunnen, evenals een goedbedoeld schouderklopje. Personen die de context onbelangrijk vinden geven aan dat je altijd van iemand anders afblijft en het niet uitmaakt wie dit doet.

1.2 Factoren die meespelen

- Voornamelijk de relatie tussen betrokkenen, en alles wat daarbij komt kijken (geschiedenis, machtsverhouding, intentie, herhaling) is voor mensen belangrijk om te bepalen of gedrag seksueel grensoverschrijdend is.
- De setting (bijvoorbeeld formeel of informeel) en aanwezigheid van anderen speelt voor minder mensen een belangrijke rol. Het tijdstip wordt het vaakst als (heel) onbelangrijk gezien.
- Ook overmatig gebruik van alcohol en/of drugs wordt vaker als onbelangrijk gezien.

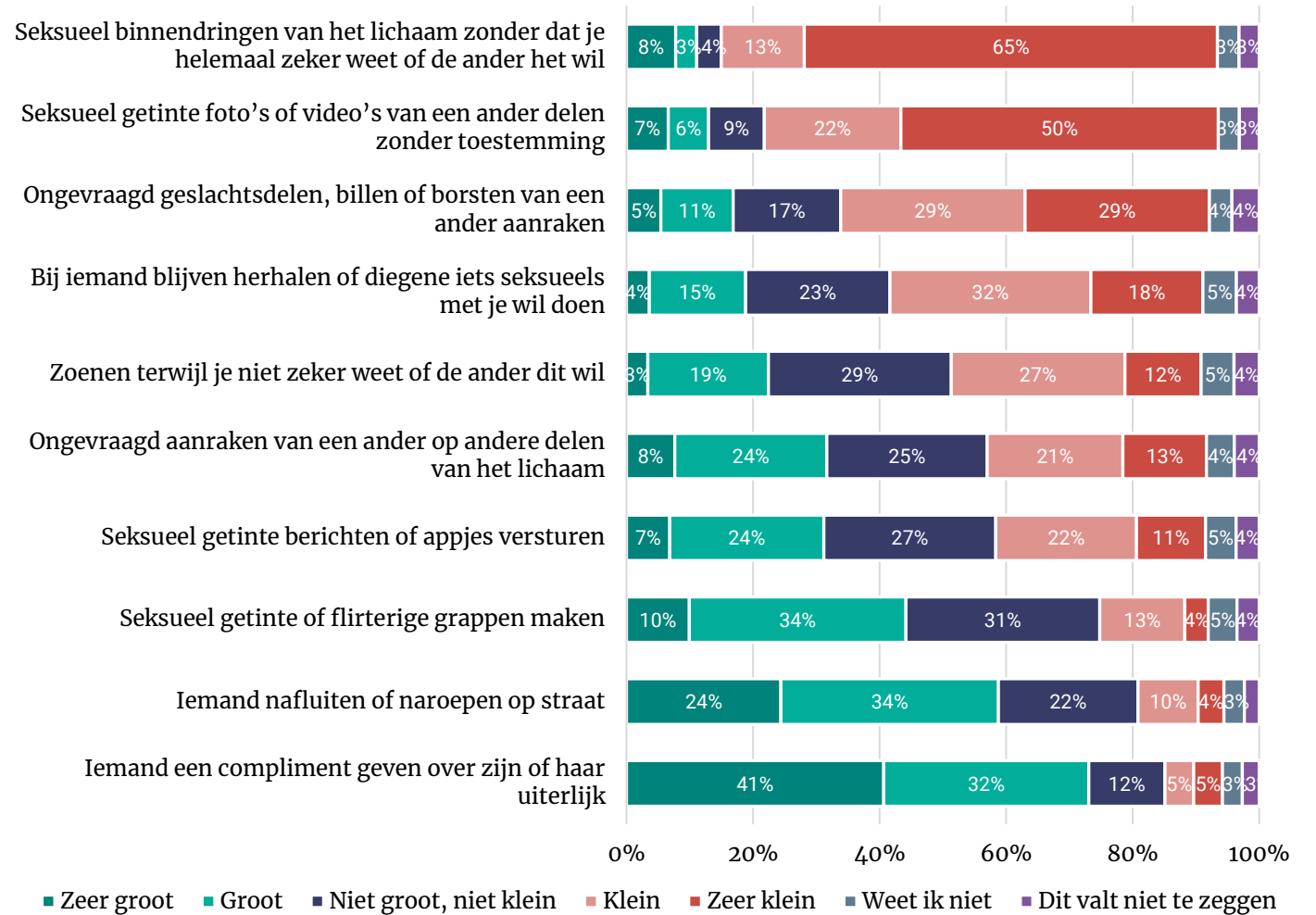
Figuur 1.2 Hoe belangrijk zijn deze punten voor u om te bepalen of iets seksueel grensoverschrijdend is?

1.3 Impact op persoon

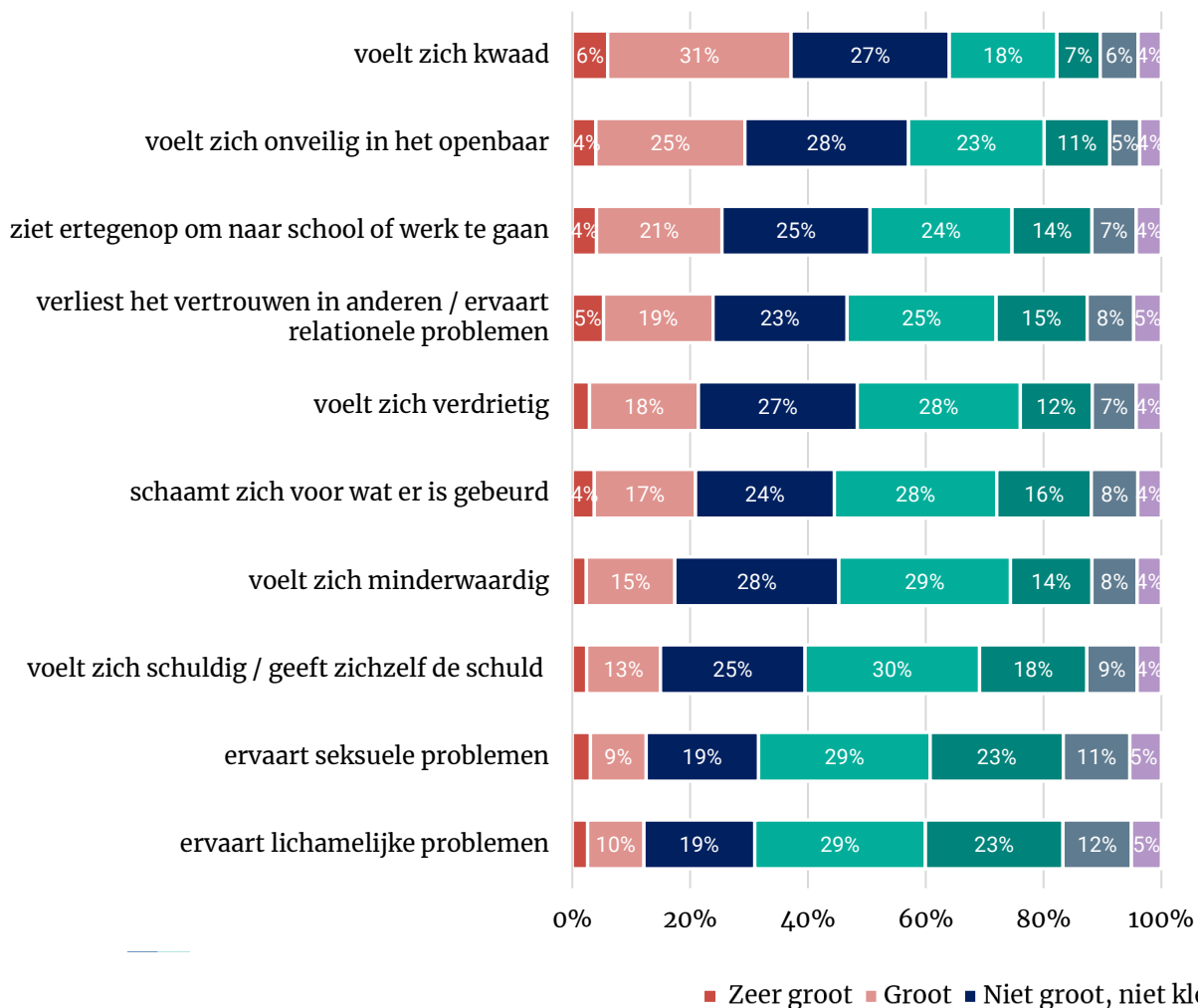
- De kans dat iemand snel terugveert na de verspreiding van online content wordt klein ingeschat. Dat is ook het geval bij het terugveren van fysieke gedragingen.
- De kans dat iemand snel terugveert wordt het grootste ingeschat bij ontvangen van seksueel getinte of flirterige grappen, nafluiten/naroeven op straat, ontvangen van complimenten over het uiterlijk.
- Eén op de tien (11%) denkt dat de kans groot is dat iemand snel terugveert na seksueel contact waarbij een partij niet zeker wist of de ander dit wel wilde.

Figuur 1.3 Stel u voor: iemand maakt eenmalig onderstaand gedrag mee. Hoe groot schat u de kans in dat diegene zich daar snel overheen zet en verder gaat met het dagelijks leven?

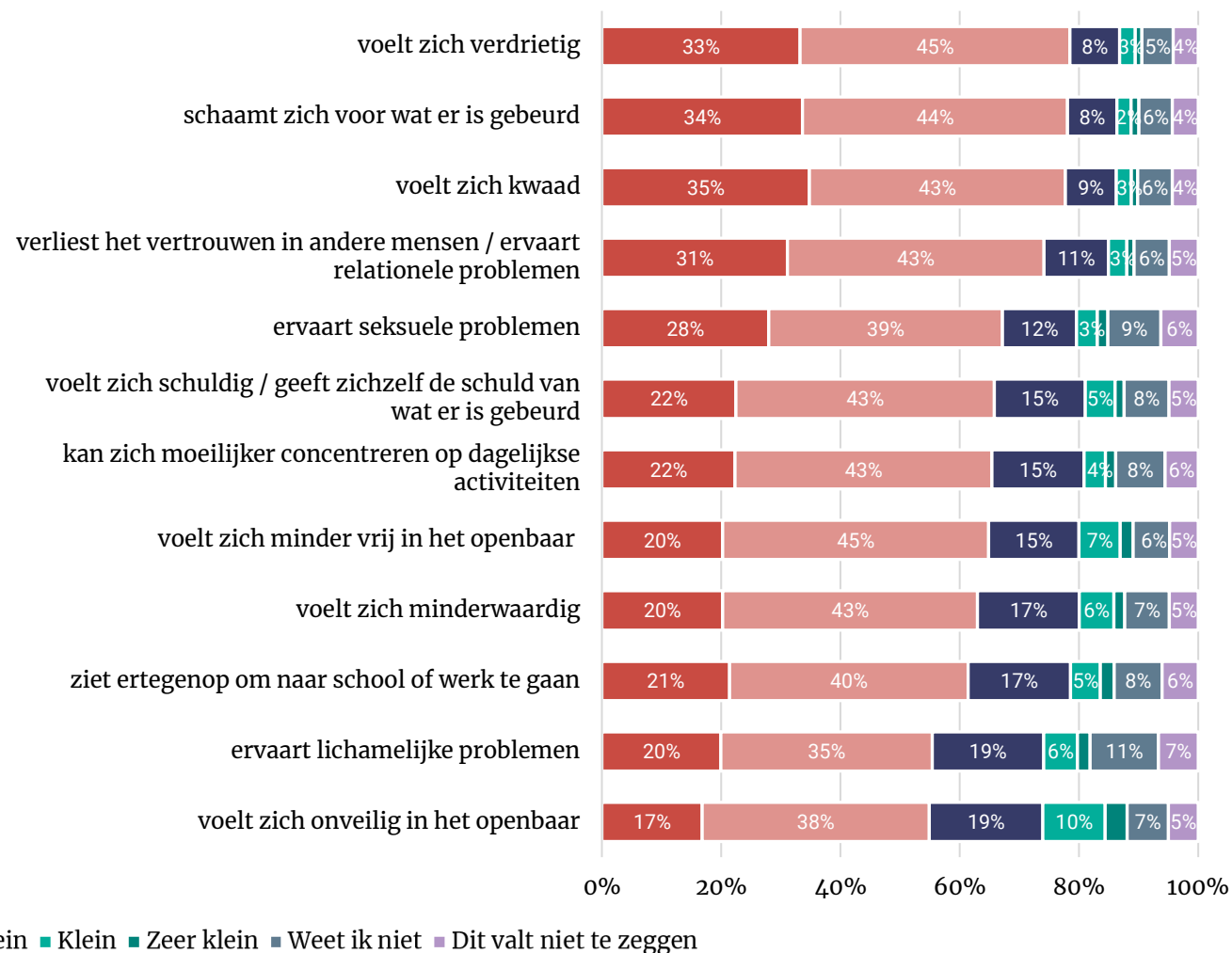

In de vragenlijst kregen Nederlanders twee specifieke situaties voorgelegd om vervolgens de impact op het slachtoffer te beoordelen. Wat opvalt is dat de negatieve gevolgen na nagefloten/nageroepen te worden op straat niet als zeer groot worden ingeschat. Dit is opvallend, omdat in toelichtingen en reacties blijkt dat veel mensen zich storen aan (met name) jonge mannen die vrouwen nafluiten op straat. De kans dat iemand diverse negatieve gevolgen ervaart na seks zonder duidelijke instemming wordt (vanzelfsprekend) wel veel groter ingeschat.

Figuur 1.4 Iemand wordt op straat nagefloten of nageroepen. Hoe groot schat u de kans in dat diegene de volgende dingen langdurig ervaart? "Diegene..."

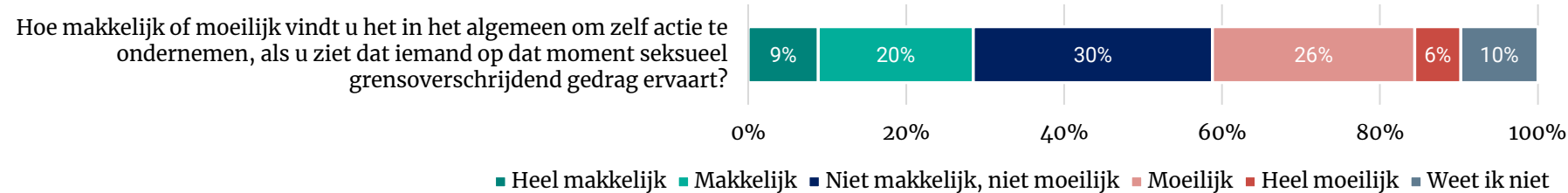
Figuur 1.5 Iemand heeft seks gehad, zonder hier duidelijk mee in te stemmen. Hoe groot schat u de kans in dat diegene de volgende dingen langdurig ervaart? "Diegene..."

1.4 Zelf ingrijpen

Moeilijk om zelf in te grijpen door angst voor eigen veiligheid en door onzekerheid over de interpretatie van de situatie

Figuur 1.6 (basis: als ooit gehoord/gezien dat iemand seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft ervaren of heeft vertoond)

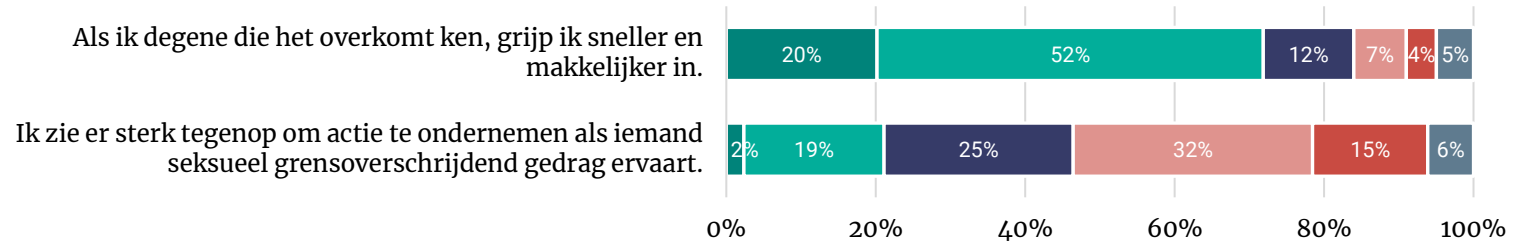
Niet alle Nederlanders vinden het makkelijk om actie te ondernemen als zij gedrag zien dat zij zelf seksueel grensoverschrijdend vinden. Een op de drie geeft aan dit moeilijk te vinden, een vergelijkbare groep zegt dat zij dit wel makkelijk vinden. Aan personen die het moeilijk vinden om actie te ondernemen als omstander is gevraagd waarom dat zo is. In de toelichtingen zien wij de volgende oorzaken, waaruit ook blijkt dat de context erg belangrijk is: veel mensen durven niet in te grijpen omdat ze onzeker zijn of zij de situatie wel goed interpreteren. Alle toelichtingen zijn gerangschikt van vaakst naar minst vaak genoemd.

1. Onzekerheid of de situatie goed geïnterpreteerd wordt, met name als diegene (vermeend) slachtoffer en dader niet kent.
2. Twijfel of de slachtoffer wel hulp wil, niet willen overkomen als pottenkijker of bemoeial;
3. Angst voor agressie van de dader of angst om zelf slachtoffer te worden.
4. Niet de confrontatie aan durven gaan, verstijven of bevriezen door schrik;
5. Niet durven ingrijpen wanneer er een machtsverhouding is (bijv. met een leidinggevende) of de groepsdynamiek het grensoverschrijdend gedrag toelaat;
6. Het gevoel hebben alleen te staan en geen rugdekking te krijgen.

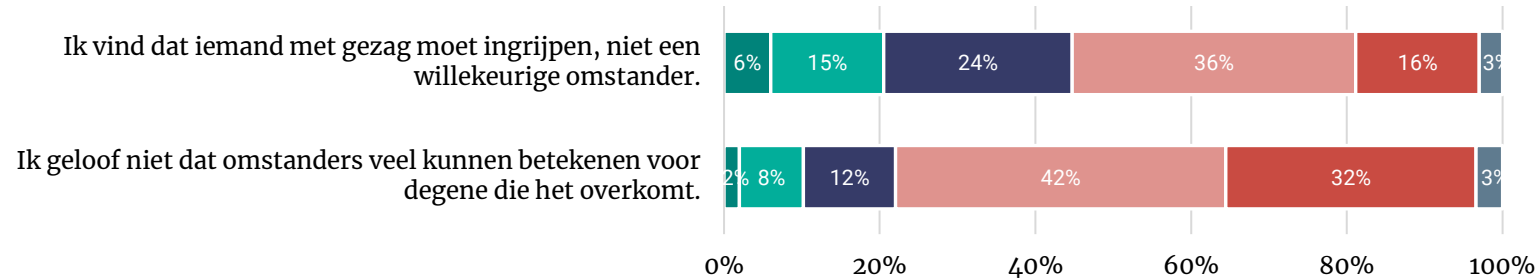
1.5 Drempels bij ingrijpen

- Hoewel veel Nederlanders aangeven het moeilijk te vinden om in te grijpen bij een situatie, bijvoorbeeld omdat zij dader en slachtoffer niet kennen, vinden ze het makkelijker om in te grijpen wanneer een bekende van hen grensoverschrijdend gedrag vertoont.
- Iets minder dan de helft ziet er *niet* sterk tegenop om actie te ondernemen als iemand anders seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaart. Dat betekent niet altijd dat zij het makkelijk vinden: 29 procent geeft dat aan (zie vorige pagina).
- Ingrijpen hoeft verder niet altijd door personen met gezag gedaan te worden. Driekwart van de Nederlanders ziet in meer of mindere mate ook een rol voor omstanders, zij vinden namelijk dat omstanders in dergelijke situaties ook iets kunnen betekenen.
- Wel of niet ingrijpen zorgt voor twijfel. Eerder bleek al uit toelichtingen dat mensen het inschatten van de situatie moeilijk vinden en daarom besluiten niet in te grijpen. Mensen willen niet overkomen als bemoeials (55% noemt dit).
- Bijna drie op de tien (28%) zegt bang te zijn zelf slachtoffer te worden. Angst om buiten de eigen groep te vallen speelt geen rol: 81% is hier niet bang voor. (Niet in een figuur opgenomen).

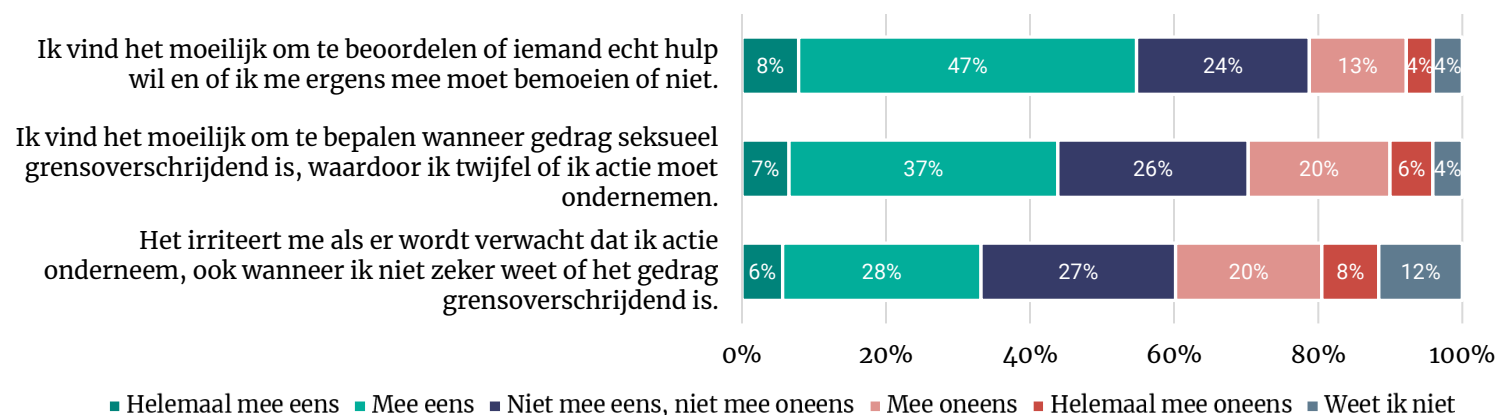
Figuur 1.7 Stellingen drempels bij ingrijpen: Algemeen

Figuur 1.8 Stellingen drempels bij ingrijpen: Rol van anderen

Figuur 1.9 Stellingen drempels bij ingrijpen: Twijfels

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens ■ Weet ik niet

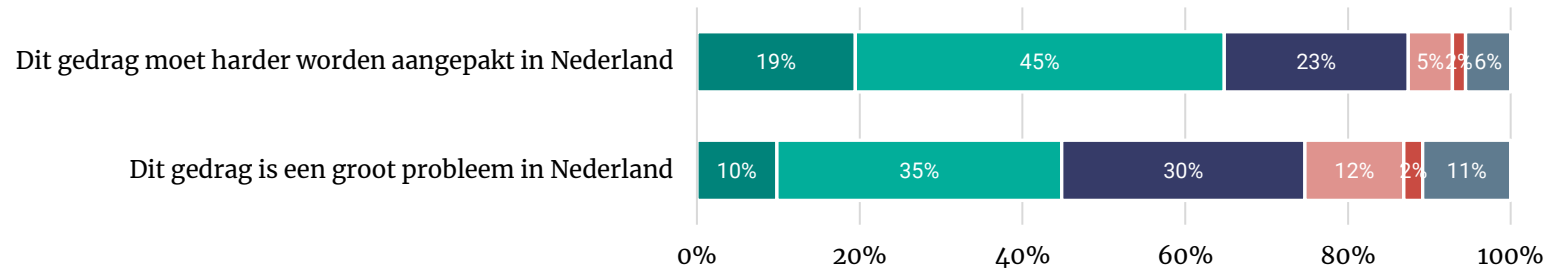
2. Probleemperceptie

In dit hoofdstuk gaan we in op de volgende onderzoeksvraag: “In hoeverre zien Nederlanders seksueel grensoverschrijdend gedrag als een probleem en welke groepen Nederlanders zijn hier in te onderscheiden?”. Er is gevraagd in hoeverre Nederlanders dit een probleem vinden, of ze anders naar het probleem zijn gaan kijken en wat ze vinden van de omgang met elkaar.

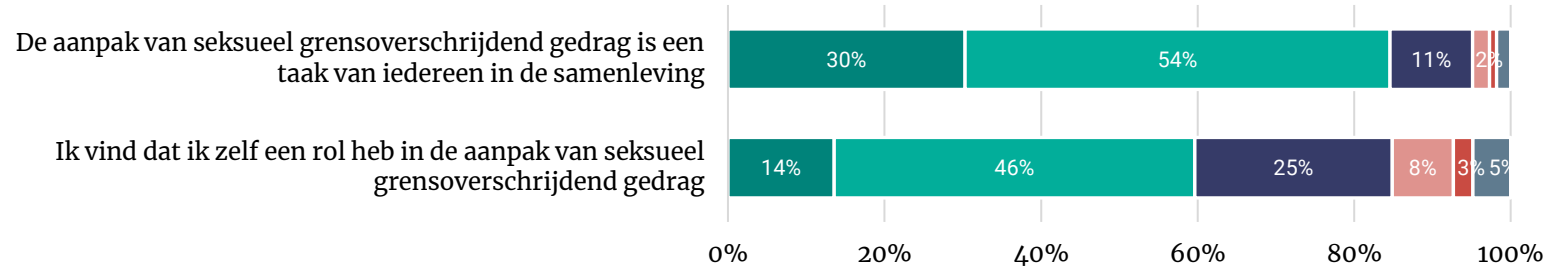
2.1 Algemene probleemperceptie

- Net als in vorige metingen is gevraagd in hoeverre Nederlanders dit als een groot probleem zien. Hieruit blijkt dat dit percentage afneemt: 45% in 2024 tegenover 57% in 2023.
- De opvatting dat dit gedrag harder moet worden aangepakt daalt minder hard: 64% in 2024 tegenover 68% in 2023.
- Aanvullend is gevraagd wie een rol heeft bij de aanpak van dit probleem. Een ruime meerderheid van 84 procent vindt het een taak van iedereen in de samenleving. Zes op de tien vinden dat zij zelf een rol hebben in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag.

Figuur 2.1 Stellingen: Probleembesef en aanpak

Figuur 2.2 Stellingen: Rolverdeling

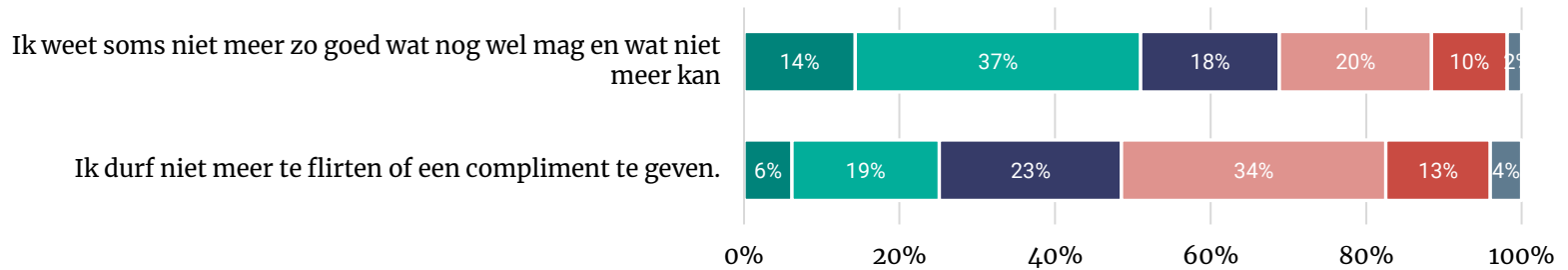

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens ■ Weet ik niet

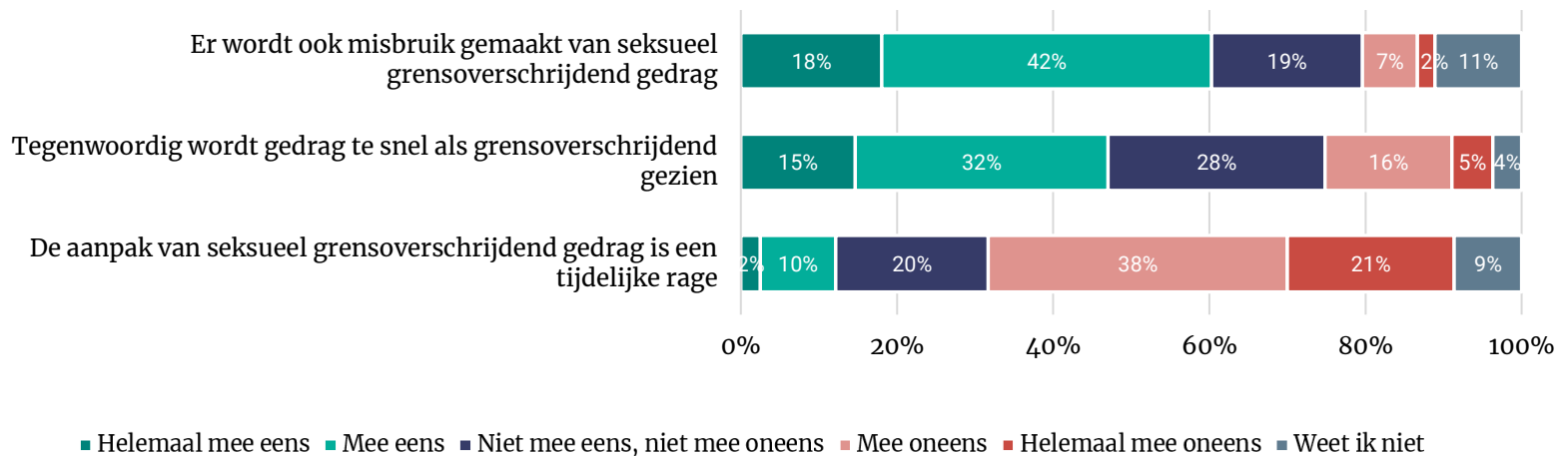
Gedrag norms en 'doorschieten van de aanpak'

- Hoewel bijna twee op de drie wil dat dit gedrag harder wordt aangepakt in Nederland, speelt er ook bij ruim de helft onduidelijkheid over gedrag norms en angst voor het doorschieten van de aanpak bij seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- Er is meer onzekerheid over wat er in het algemeen wel en niet meer kan, dan wanneer dit specifiek wordt uitgevraagd. In dit geval is ook uitgevraagd in hoeverre men nog durft te flirten en complimenten te geven.
- Een meerderheid van 60 procent denkt dat er ook misbruik wordt gemaakt van seksueel grensoverschrijdend gedrag, als middel om iemand onderuit te halen.
- Bijna de helft (47%) vindt dat tegenwoordig gedrag al te snel als grensoverschrijdend wordt gezien. Maar de aanpak van dit gedrag wordt niet gezien als een tijdelijke rage: een minderheid van 12 procent denkt dit. Voor een meerderheid van 59 procent speelt de aanpak van dit gedrag al langer, en/of zal dit volgens hen langer spelen.

Figuur 2.3 Stellingen: Onduidelijkheid en onzekerheid

Figuur 2.4 Stellingen: Doorschieten van aanpak

Media-aandacht

In de vragenlijst vroegen wij Nederlanders wat zij van de hoeveelheid media-aandacht voor het thema vinden. Zij konden aangeven of dit te veel, genoeg of juist te weinig was. Een op de tien kon hier geen antwoord op geven. Diegenen die wel een mening hadden werd gevraagd om een toelichting. De antwoorden vatten goed samen hoe Nederlanders het onderwerp benaderen en hoe zij hier over denken.

- **Er is te veel media-aandacht (33%)**

Personen die aangeven dat er te veel aandacht in de media voor het onderwerp is benadrukken veelal dat mensen tegenwoordig te snel op hun teentjes zijn getrapt of dat er zaken van jaren geleden weer worden opgerakeld, terwijl dit volgens hen andere tijden waren of al lang afgesloten is. Ze benadrukken (een angst voor) dat media personen zonder een eerlijk proces aan de schandpaal kunnen nagelen, waarbij soms de sensatie en krantenkoppen belangrijker lijken dan gevoelens van de betrokkenen (slachtoffer en dader). Dit versterkt voor sommigen het gevoel dat aandacht voor het thema een hype is en dat het probleem groter wordt gemaakt dan het eigenlijk is. Enkele personen geven aan dat deze aandacht mensen juist op verkeerde ideeën kan brengen of dat er een cancelcultuur ontstaat.

“Ik denk dat het gedrag gelijk is gebleven, maar door de ongehoorde aandacht in de media lijkt het enorm te zijn toegenomen”

- **Er is te weinig media-aandacht (13%)**

Een per saldo kleinere groep is van mening dat er juist te weinig media-aandacht is. Zij denken dat berichten in de media juist kunnen helpen om het taboe op het thema te doorbreken en het beter bespreekbaar te maken. Dit kan duidelijker maken wat grensoverschrijdend gedrag is en wat niet. Zij willen dat daders niet meer ‘makkelijk weggomen’. Ook aandacht voor de slachtoffers is volgens sommigen nodig om victim blaming tegen te gaan. Tot slot wordt ook vanuit deze hoek door sommigen kritiek geuit op ‘sensatiebeluste media’, die te veel aandacht zouden richten op bekende personen en daarmee voorbij gaan aan de werkelijke problematiek die slachtoffers iedere dag treft.

“Door te weinig aandacht is er te weinig begrip. Daardoor ondernemen mensen minder snel actie, als ze seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaken (als omstander).”

- **Er is niet te veel, maar ook niet te weinig media-aandacht (45%)**

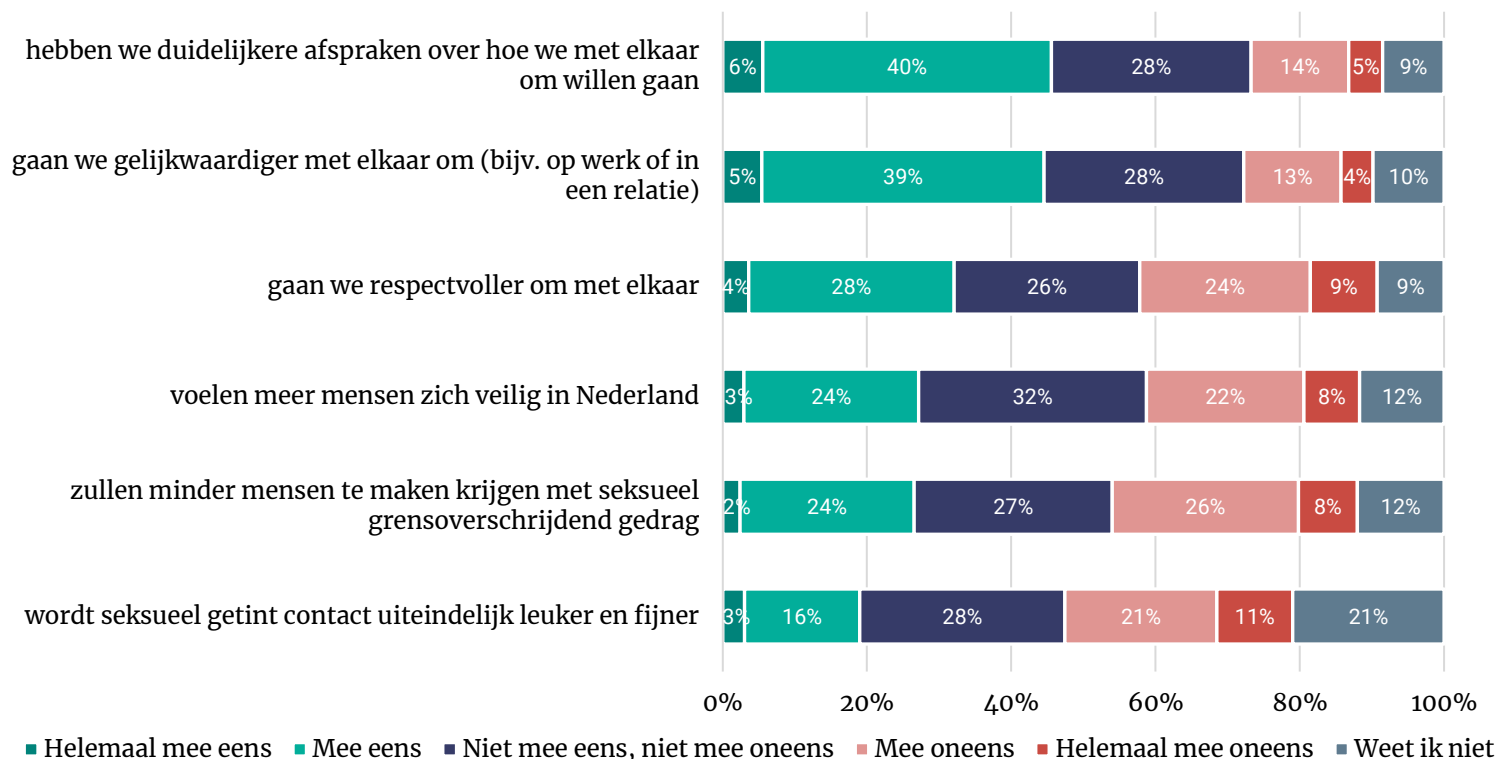
Tot slot vormt de grootste groep Nederlanders een middencategorie, die stelt dat er volgens hen op dit moment niet te veel, maar ook niet te weinig aandacht voor is. Ze benadrukken dat seksueel grensoverschrijdend gedrag een probleem is, maar hebben ook zorgen dat ‘het niet moet doorslaan’. Media-aandacht zorgt voor bewustwording en kan daarmee een cultuuromslag bewerkstelligen, blijkt uit een aantal reacties.

“Dit gedrag bestaat en dan kan er niet gauw te veel aandacht aan gegeven worden. We moeten wel waken voor overkill. Er is ook niet te weinig aandacht voor. Het is goed dat het bespreekbaar gemaakt wordt.”

2.2 Huidige aanpak en gevolgen voor Nederland

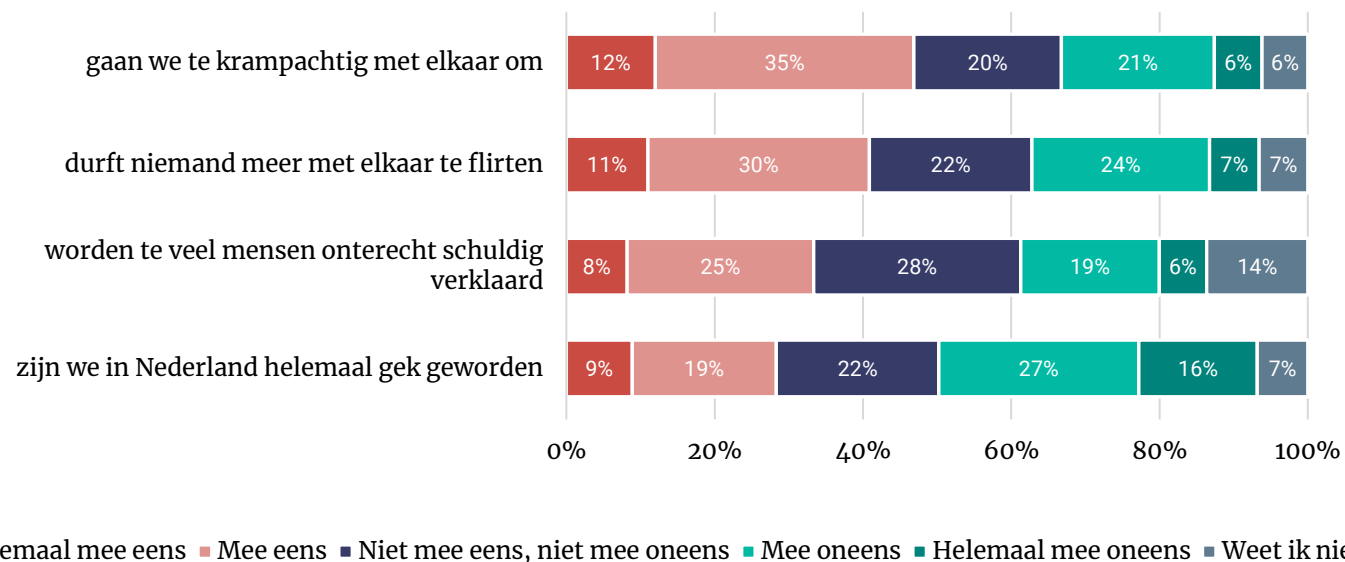
- Nederlanders zijn gevraagd de huidige omgang met seksueel grensoverschrijdend gedrag te beoordelen. In de vragenlijst legde niet uit wat de 'huidige omgang' en 'huidige aanpak' zijn. Het gaat hier dus om de persoonlijke interpretatie van mensen.
- Iets minder dan de helft denkt dat we met de huidige aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de toekomst duidelijkere afspraken zullen hebben en dat we gelijkwaardiger met elkaar zullen omgaan. Er zijn meer Nederlanders die denken dat seksueel contact niet leuker of fijner wordt, dan zij die denken dat dit wel het geval is.

Figuur 2.5 "Als we in Nederland de komende tien jaar doorgaan met de manier waarop we nu met seksueel grensoverschrijdend gedrag omgaan, dan ..." (gaan we de goede kant op)

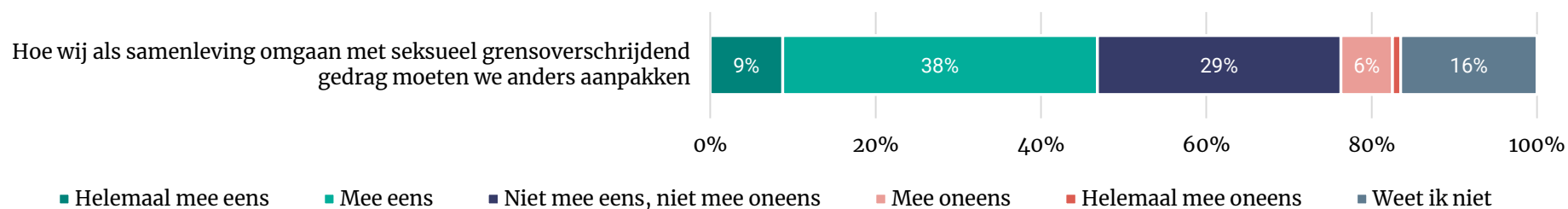

- Bijna de helft denkt dat we steeds krampachtiger met elkaar zullen omgaan en een op de vier denkt dat mensen niet meer zullen durven te flirten. Ongeveer drie op de tien denkt dat het aantal onterechte schuldverklaringen te hoog zal liggen.
- Bijna de helft van Nederland denkt dat we seksueel grensoverschrijdend gedrag anders moeten gaan aanpakken. Een kleine groep (7%) denkt dat we op de juiste koers zitten.

Figuur 2.6 "Als we in Nederland de komende tien jaar doorgaan met de manier waarop we nu met seksueel grensoverschrijdend gedrag omgaan, dan ..." (gaan we de verkeerde kant op)

Figuur 2.7 Algemene mening over huidige aanpak

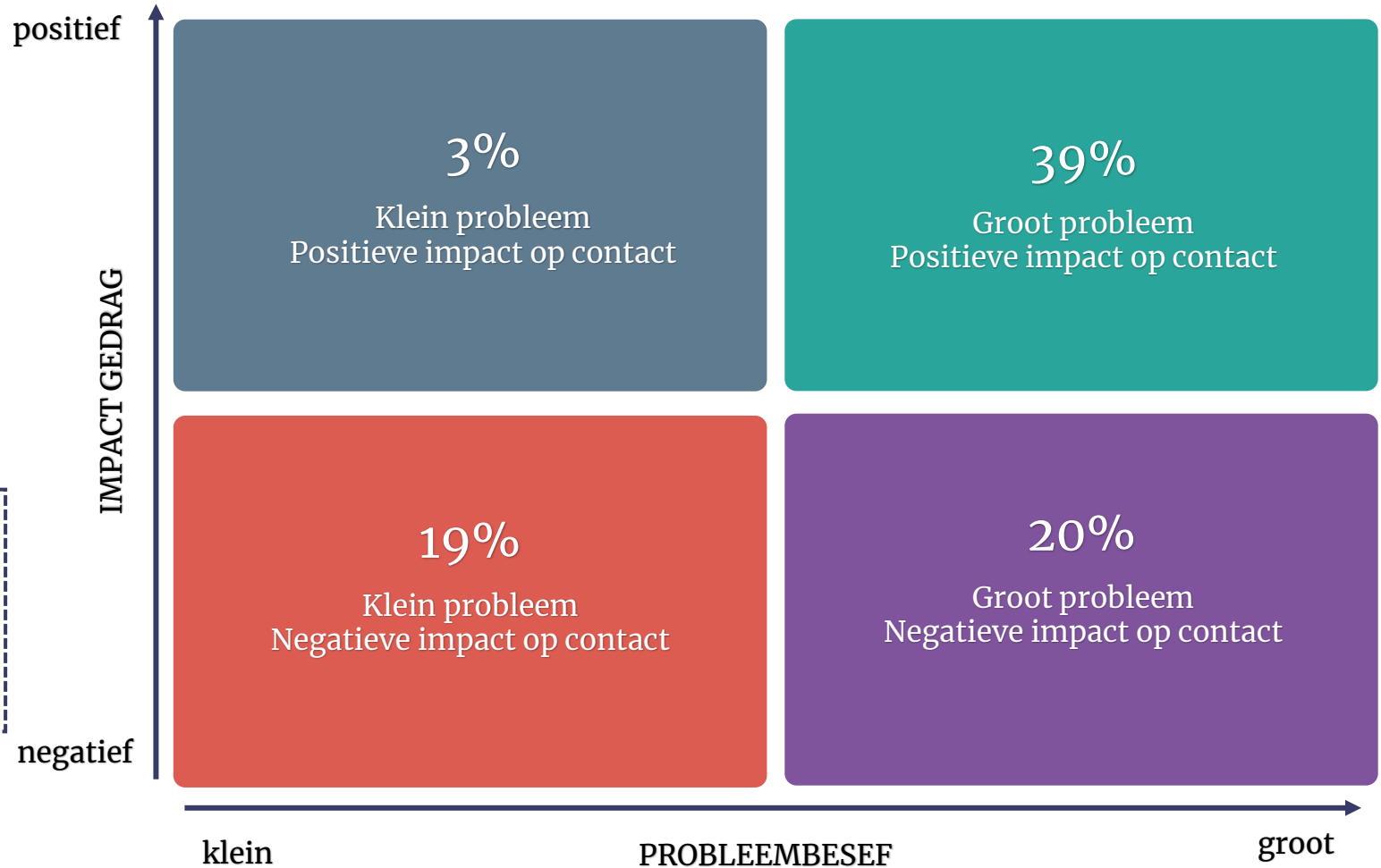

2.3 Probleembesef en impact van huidige aanpak

- We hebben vragen over de mate waarin iemand het thema als een groot probleem ziet (probleembesef) afgezet tegen vragen over de vermeende impact van de huidige aanpak op het onderlinge contact (bijvoorbeeld krampachtig met elkaar omgaan).
- In onderstaande matrix staan de resultaten. De percentages van de vier blokken tellen niet op tot 100%, omdat sommige Nederlanders niet volledig in deze blokken te plaatsen waren. Deze staan in onderstaand vak vermeld.
- De matrix geeft aan dat er onder bijna de helft van de Nederlanders zorgen leven over hoe wij in de toekomst met elkaar omgaan, hoewel meer dan de helft (ook) erkent dat het een groot probleem in Nederland is.

- Geen groot of klein probleem, positief over gedrag: 4%
- Geen groot of klein probleem, negatief over gedrag: 7%
- Klein probleem, onzeker over gedrag: 1%
- Groot probleem, onzeker over gedrag: 7%

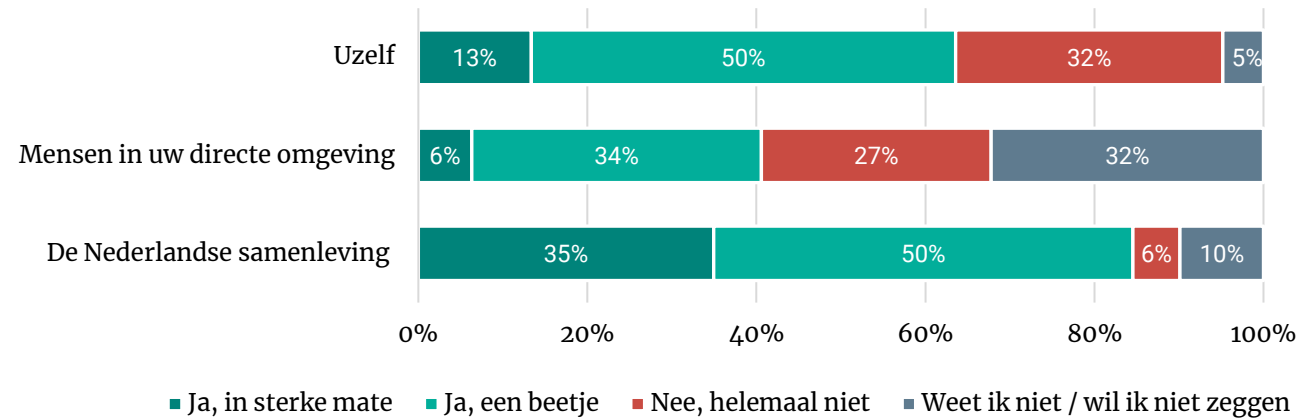
Figuur 2.8 Matrix: probleembesef vs. Impact huidige aanpak op onderling contact

2.4 Veranderende meningen

- Een ruime meerderheid van 85 procent vindt dat de Nederlandse samenleving als geheel de afgelopen twee jaar anders is gaan kijken naar seksueel grensoverschrijdend gedrag. In hun eigen omgeving worden deze veranderingen minder vaak gezien (40%), voornamelijk omdat een grote groep ook zegt dit niet goed te weten. Bijna twee op de drie Nederlanders zeggen over zichzelf dat zij anders naar het thema zijn gaan kijken.
- Wat 'de samenleving' vindt komt voornamelijk binnen via diverse (traditionele en social) media-kanalen. Wat mensen vanuit de media meekrijgen komt dus niet altijd overeen met hun persoonlijke beleving en wat ze om zich heen zien.
- Mensen zijn beter op de hoogte van hun eigen veranderde mening, dan die van mensen uit hun omgeving. Het lijkt er dus op dat deze veranderende meningen niet altijd onderling gedeeld en besproken worden, of dat Nederlanders dit simpelweg moeilijk vinden om in te schatten.

Figuur 2.9 Heeft u het idee dat (...) in de afgelopen twee jaar anders bent/zijn/is gaan kijken naar seksueel grensoverschrijdend gedrag

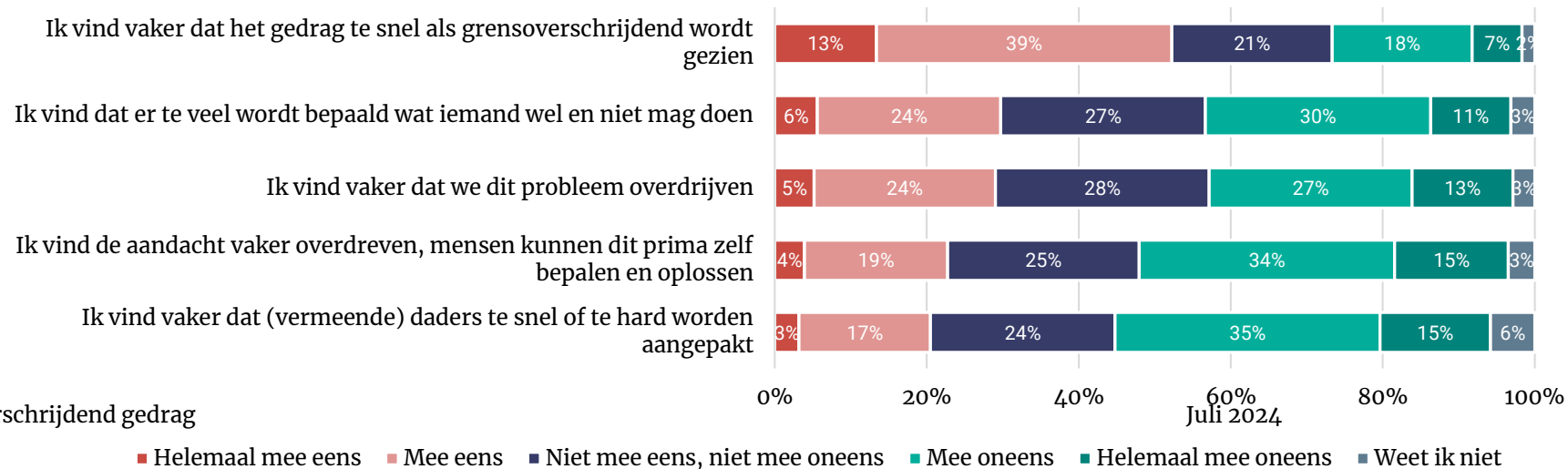
Veranderingen bij Nederlanders zelf

- Per saldo hebben Nederlanders die anders naar seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn gaan kijken vaker een grotere probleemperceptie gekregen, dan dat ze kritischer naar het onderwerp zijn gaan kijken.
- Men vindt het vooral belangrijker dat het gedrag wordt aangepakt en is zich bewuster geworden van de gevolgen. Men is het iets vaker belangrijk gaan vinden om in het algemeen over dit gedrag te praten, dan specifiek met iemand van het andere geslacht.
- Tegelijkertijd zegt ook meer dan de helft (52%) dat gedrag juist vaker te snel als grensoverschrijdend wordt gezien. Een iets kleinere groep vindt dat het probleem en de aandacht wordt overdreven.

Figuur 2.10 Grotere probleemperceptie: Op welke manier bent u in de afgelopen twee jaar van mening veranderd?
(basis: eigen mening is in sterke mate/een beetje veranderd)

Figuur 2.11 Kritischere houding: Op welke manier bent u in de afgelopen twee jaar van mening veranderd?
(basis: eigen mening is in sterke mate/een beetje veranderd)

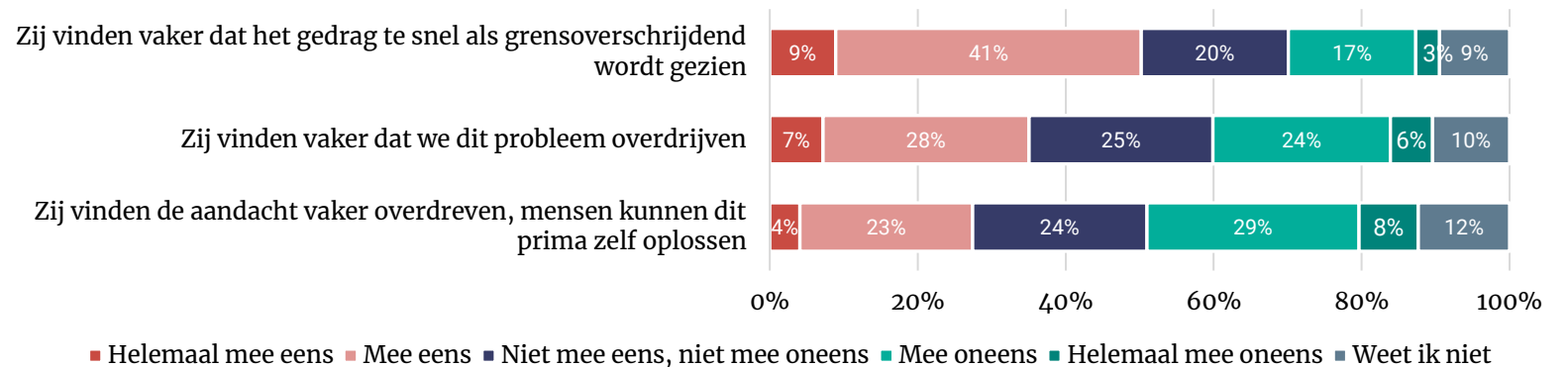
Veranderingen in de eigen omgeving

- Bij ongeveer de helft van de Nederlanders die de mening van hun omgeving heeft zien veranderen betreft dit een verandering naar een grotere probleemperceptie. Men denkt iets minder vaak dat de eigen omgeving het belangrijker vindt het gedrag harder aan te pakken (52%), dan dat zij dit zelf belangrijker zijn gaan vinden (65%).
- Tegelijk zien ook veel Nederlanders dat de eigen omgeving kritischer is geworden over (de aanpak) van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Men denkt iets vaker dat de eigen omgeving het probleem en de aandacht overdreven vindt (35% en 27%), dan dat zij dit zelf doen (29% en 23%). De omgeving wordt dus als iets kritischer gezien dan de persoonlijke (veranderende) houding.

Figuur 2.12 Grotere probleemperceptie: Op welke manier zijn de mensen in uw directe omgeving (familie, vrienden, buren, collega's) in de afgelopen twee jaar van mening veranderd? (basis: mening omgeving in sterke mate/een beetje veranderd)

Figuur 2.13 Kritischer houding: Op welke manier zijn de mensen in uw directe omgeving (familie, vrienden, buren, collega's) in de afgelopen twee jaar van mening veranderd? (basis: mening omgeving in sterke mate/een beetje veranderd)

3. Verklarende factoren

In dit hoofdstuk gaan we in op de volgende onderzoeksvraag: “Wat zijn verklarende factoren voor de mate waarin Nederlanders seksueel grensoverschrijdend gedrag als een probleem zien?”.

3.1 Zes groepen Nederlanders met een houding ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag

Op basis van een analyse van de vragen die in de vorige hoofdstukken zijn gepresenteerd zijn zes groepen Nederlanders met een vergelijkbare houding ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag gegroepeerd. Deze staan weergegeven in de tabel hieronder. Deze variëren van een meer kritische houding ten opzichte van het thema, waarbij de omvang van het probleem als minder groot wordt gezien en men vindt dat tegenwoordig te krampachtig met elkaar wordt omgegaan, tot een houding waarbij men vindt dat er juist niet genoeg aandacht voor het thema is en er juist meer gedaan moet worden. Daartussen bevinden zich vier groepen in het midden, waarbij de gemene deler is dat zij allemaal seksueel grensoverschrijdend gedrag als een probleem zien. Opvattingen over de aanpak en hoe de maatschappelijke discussie hierover gevoerd moet worden verschilt echter. Op de volgende pagina presenteren wij een aanvullende analyse. Wij omschrijven op basis van toelichtingen en open antwoorden wat kenmerkende achtergronden voor deze groepen zijn, wat deze mensen beweegt en vanuit welk perspectief zij het thema benaderen. Hierbij moet benadrukt worden dat dit generaliseerd is. In iedere groep bevinden zich uitzonderingen op dit standaardtype.

Cluster	1	2	3	4	5	6
Omschrijving	A	B	C	D	E	F
~ % NL'ers	~ 12%	~ 22%	~ 24%	~ 9%	~ 18%	~ 14%
Probleem-perceptie	Vindt dit geen groot probleem	Vindt het een probleem	Vindt het een probleem	Vindt het een groot probleem	Vindt het een probleem	Vindt het een groot probleem
Aanpak	Geen hardere aanpak nodig	Aanpak van ouders nodig	Aanpak van ouders nodig	Veel hardere aanpak van ouders nodig	Aanpak van ouders nodig	Veel hardere aanpak van ouders nodig
Maatschappelijke discussie	Alles is veel te snel SGOG nu	Niet te snel iets SGOG noemen	Niet te snel iets SGOG noemen	Waken voor onterechte beschuldiging	Waken voor onterechte beschuldiging	SGOG moet meer belicht worden
Toename probleem	Probleem is niet groter geworden	Probleem is niet groter geworden	Probleem is veel groter geworden	Probleem is veel groter geworden	Probleem is niet groter geworden	Probleem is veel groter geworden
Media-aandacht	Te veel media-aandacht	Te veel media-aandacht	Te veel media-aandacht	Te weinig media-aandacht	Te weinig media-aandacht	Veel te weinig media-aandacht

3. Verklarende factoren

3.2 Verdieping op de zes clusters

De eerste drie groepen die wij omschrijven kenmerken zich door een grotere focus op de impact van de maatschappelijke discussie. Dit gaat mogelijk ten koste van de probleempceptie. Hoewel deze groepen seksueel grensoverschrijdend gedrag afkeuren, vinden zij dat de huidige discussie niet op de goede manier gevoerd wordt. Deze groepen hebben zorgen voor de gevolgen voor (vermeende) daders of zoeken de oorzaak van de huidige discussie vooral bij een vermeend gebrek aan opvoeding en/of normen en waarden die zij als logisch of vanzelfsprekend zien. Sommigen verwijzen hierbij expliciet naar hun perceptie dat een ('andere') culturele achtergrond hierbij een rol speelt. 'Normaal doen' komt veelvuldig terug in de toelichtingen en wanneer we dat doen wordt seksueel grensoverschrijdend gedrag ook aangepakt, lijkt de gedachte te zijn.

- **A: Vinden het gedrag geen groot probleem en zijn zeer kritisch over de huidige aanpak.** Dit zijn vaker stemmers van rechtse partijen en man. Qua opleiding verschillen zij niet van het landelijk gemiddelde. Zij vinden dat grensoverschrijdend gedrag serieus genomen moet worden, maar men moet vooral ook niet doorslaan in krampachtigheid. Bijna twee op de drie (64%) is van mening dat als we zo doorgaan in Nederland 'we helemaal gek zijn geworden'. Een flirt of complimentje moet kunnen. Zij zijn bezorgd dat mannen nu al snel als dader worden weggezet en dat carrières kapot worden gemaakt door ongefundeerde beschuldigingen. Driekwart van hen is van mening dat er ook misbruik wordt gemaakt met beschuldigingen van seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- **B: Hebben een progressiever beeld van het probleem dan A, maar maken zich ook zorgen over de maatschappelijke reactie.** Deze personen zijn niet per definitie tegen de maatschappelijke discussie die op dit moment gevoerd wordt. Zo vindt 86 procent van deze groep dat het probleem een taak van iedereen in de samenleving is en zijn zeven op de tien anders naar het onderwerp gaan kijken in de afgelopen twee jaren. Het zijn iets vaker dan gemiddeld mannen die centrumrechts stemmen. Zij willen kinderen van jongs af aan weerbaarheid en het aangeven van grenzen bijbrengen. Ze pleiten voor zorgvuldig onderzoek bij beschuldigingen en geen trial by media. Ze beseffen dat cultuurverandering tijd kost, maar willen ook niet dat dit uitmondt in overgevoeligheid. In de vragenlijst geven zij dan ook veel vaker aan dat mensen te krampachtig reageren (76%) en dat zij niet meer weten wat 'er nog wel en wat er niet meer mag' (72%). Bijna de helft zegt dat er te veel wordt bepaald wat iemand wel en niet mag doen.
- **C: Kijken wat traditioneler naar het probleem en de huidige (en benodigde) aanpak.** Zijn vaker ouder (65+), praktisch opgeleid en wonen vaker buiten de Randstad. Uit de open antwoorden blijkt dat dit een groep is die belang hecht aan traditionele (Nederlandse) normen, waarden en respect. Zij vinden dat 'de jeugd' tegenwoordig te weinig fatsoen en discipline wordt bijgebracht en zijn bezorgd over zedenverval in de samenleving. Ze willen duidelijke regels en zware straffen voor daders, maar ook geen heksenjacht na elk klein vergrijp. Duidelijkheid en 'normaal doen' komen veelvuldig terug in toelichtingen. Dit is een groep waarvan de helft het thema als een groter probleem is gaan zien.

3. Verklarende factoren

De laatste drie groepen zetten het probleem van seksueel grensoverschrijdend gedrag centraler. Hoe dit moet worden aangepakt, is geen consensus over. Mensen uit D willen met name duidelijkheid voor iedereen en strenge regels en overheidsingrijpen tegen daders. Mensen uit E en F benadrukken vooral de dialoog. Waarbij mensen uit E van mening lijken te zijn dat seksueel grensoverschrijdend gedrag altijd al aanwezig is geweest en empowerment van individuen propageren, benadrukken mensen uit F vooral de aandacht voor de slachtoffers en meer collectieve aandacht voor de problematiek om een cultuurverandering teweeg te brengen.

- **D:** *Richten zich sterk op heldere afspraken en formele handhaving.* Zijn vaker ouder (65+), praktisch opgeleid en wonen vaker buiten de Randstad. Driekwart van hen is in de afgelopen twee jaren een beetje of in sterke mate anders over het onderwerp gaan denken en zij vinden dit over het algemeen een groot probleem. Anders dan mensen uit C die ‘normaal doen’ bepleiten vinden zij dat overheidsingrijpen, duidelijke regels en harder bestraffen van daders noodzakelijk zijn. Deze groep zegt veel vaker dan gemiddeld dat de omgang met dit thema anders moet in de toekomst. Dit moet vooral vanuit personen met autoriteit komen. Zo vindt 90 procent van deze groep het (heel) belangrijk dat het kabinet actie onderneemt op dit thema. Uit toelichtingen blijkt dat niet alleen zware straffen en regels het probleem moeten aanpakken, maar dat ook een mentaliteitsverandering nodig is en dat seks en verleidingen te veel worden verheerlijkt in de media en maatschappij.
- **E:** *Zijn genuanceerd over de problematiek en wat nodig is in de aanpak.* Zijn iets tussen de 40 en 64 jaar oud (48%) en zij zijn van alle groepen het vaakst theoretisch opgeleid (50%). Deze groep erkent het probleem en benadrukt de dialoog, maar denkt ook dat het nu vooral veel media-aandacht krijgt en dat het probleem er altijd al was. Zo heeft 42 procent in het verleden zelf een situatie meegemaakt met grensoverschrijdend gedrag en is 36 procent niet anders over het onderwerp gaan denken in de afgelopen twee jaren, 50 procent een beetje. Dit blijkt ook uit het gegeven dat 52 procent van hen het vaakst neutraal antwoordt op de vraag of seksueel grensoverschrijdend gedrag een rage is. Zij benadrukken in reacties de gedeelde verantwoordelijkheid en empowerment, zonder de slachtofferrol te veel te benadrukken. Zij zijn positief over de richting, maar ergens ook ongeduldig over het tempo van verandering.
- **F:** *Stellen zich op als voorvechters van slachtoffers van het gedrag.* Zij zijn van alle groepen het minst vaak van mening dat gedrag te snel als grensoverschrijdend wordt betiteld en vinden dat er juist te weinig media-aandacht voor het onderwerp is. Zij zijn vaker jongere vrouwen uit de Randstad en hebben ook vaker dan de andere groepen te maken gehad met seksueel grensoverschrijdend gedrag, als omstander (56%) of zelf (48%). Opvallend is dat deze groep significant vaker bestaat uit LHBTIQ+’ers, personen met een niet-Nederlandse migratieachtergrond en personen die aangeven islamitisch te zijn. Uit open antwoorden blijkt dat deze groep vindt dat slachtoffers nu nog te weinig gehoord worden en daders te vaak vrijuit gaan. Willen voornamelijk dat mannen meer verantwoordelijkheid nemen en elkaar aanspreken, omdat zij in hun ogen vaker dader zijn. Zij geloven in de kracht van de publieke opinie om gedrag te veranderen. Dit kan onder andere via meer media-aandacht bereikt worden.

3. Verklarende factoren

Hieronder volgen enkele quotes die illustreren hoe de verschillende groepen seksueel grensoverschrijdend gedrag benaderen en wat er in hun ogen anders moet in de maatschappelijke discussie.

- **A:**
 - *“Bij werkgevers duidelijke richtlijnen. In de (overige) samenleving zou het 'algemene kompas' moeten gelden.”*
 - *“Het wordt overdreven, een kleine groep die schreeuwt krijgt weer gelijk. Geen aandacht aan spenderen.”*
 - *“Alles is tegenwoordig (grens)overschrijdend, waardoor het te krampachtig wordt. Normaal gedrag is beter voor het sociale leven.”*
- **B:**
 - *“Bewijsvoering gaat voor beschuldiging.”*
 - *“Ieder persoon is anders. Mensen moeten geïnformeerd worden en dit toepassen. Elke situatie vraagt om iets anders. Ben jezelf en respectvol naar anderen, meer kan je niet vragen.”*
 - *“Kinderen moeten al leren respect voor elkaar te hebben en voor elkaars lichaam. Het moet niet zo worden dat goedbedoelde aanrakingen ineens ongewenst gedrag worden. Gewoon open en eerlijk met elkaar praten over deze zaken en seks niet in het vieze en vreemde hoekje stoppen.”*
- **C:**
 - *“Het gaat om ethiek en omgang met elkaar en grenzen stellen. Dit begint in de opvoeding, daarna op basisschool en voortgezet onderwijs en voorbereiding op de arbeidsmarkt, hier vorm je mijns inziens wat normaal is. Normaal doen is bijna een uitzondering aan het worden. Normaal doen moet je leren en bewaken.”*
 - *“Mensen durven niet meer elkaar aan te raken, uit angst grensoverschrijdend te zijn. Een troostend arm om je schouder, een traan wegvegen, troostende armen om je heen, van blijdschap een zoen op je wang om te feliciteren. Men creëert een lijf wat niet meer weet hoe te reageren op aanrakingen. Knuffelarmoede. Ook daar worden mensen ongelukkig van. Een lijf wat niet meer aangeraakt wordt. Kijk maar naar hele oude alleenstaande mensen. Vereenzamen nog meer.”*

3. Verklarende factoren

- **D:**
 - *“Mag harder aangepakt worden, drempel moet veel lager zijn om melding te maken.”*
 - *“In Nederland is de wetgeving te soft. De samenleving van toen de wet is geschreven was minder divers dan nu, door de vele verschillende groepen mensen die nu leven en hun verschillende opvattingen wat thuis en of op straat wordt beleefd. Toen was een samenleving met een persoon van hetzelfde geslacht niet toegestaan, gelukkig nu wel. Maar de gemakzucht van een hoop mensen van ‘ik wil seks en ik wil het nu’ en ‘ik raak iemand gewoon aan omdat ik het wil’ is storend. De gevolgen van andermans gedrag die denkt ‘ik heb zin, dus ik doe maar’, heeft veel weerslag op het slachtoffer. Slachtoffers doen echter geen aangifte want ze worden toch niet gehoord of krijgen de vraag van ‘weet je wel zeker dat het gebeurd is’. Je wordt [als slachtoffer] als ongeloofwaardig beschouwd.”*
- **E:**
 - *“Mensen moeten wat beter nadenken. Dat handelen uit machtspositie is echt bizar en komt nu aan het licht door de media, maar bestaat natuurlijk al veel langer. Ik hoop dat mensen hierdoor nu beter gaan nadenken en norma(a)l(er) met elkaar omgaan.”*
 - *“Het is goed om het wat onder de aandacht te brengen, zonder direct te oordelen.”*
 - *“Het is nog te weinig een gespreksonderwerp, ik werkte jaren in de psychiatrie op een afdeling waar ten minste twee derde vrouw was, vaak (in meer dan de helft) van de problematiek speelde ook seksueel grensoverschrijdend gedrag een significante rol.”*
- **F:**
 - *“Hoe grensoverschrijdend gedrag aangepakt wordt in Nederland, is echt ideaal in wereldperspectief. Op lokaal niveau verschilt de aanpak wel. In sommige locaties, dorpen bijvoorbeeld, wordt te “makkelijk” omgegaan met deze kwestie.”*
 - *“De constante aandacht zou er overal moeten zijn. De overheid, NGO’s, gezondheidswerkers, scholen, het bedrijfsleven, allemaal kunnen we ons steentje bijdragen.”*
 - *“Ik vind dat er nog veel te weinig aan wordt gedaan. Hopelijk veranderd dit met de nieuwe wet, maar er zijn te weinig gevolgen voor mensen die grensoverschrijdend gedrag vertonen. Vrouwen worden sneller gezien als de boosdoener i.p.v. het slachtoffer.”*

4. Relevante partijen voor meer aandacht

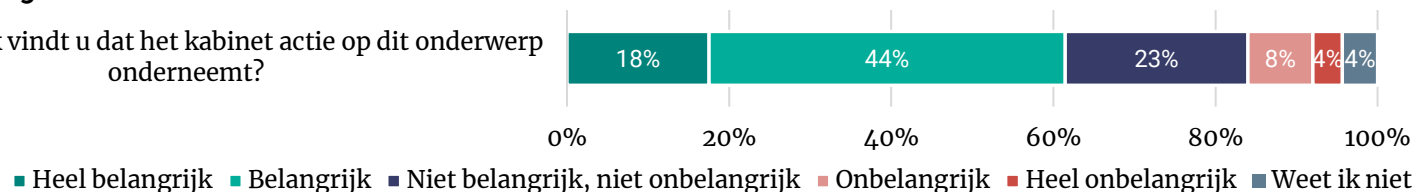
In dit hoofdstuk gaan we tot slot in op de volgende onderzoeksvraag: “Welke partijen zien Nederlanders als relevant om seksueel grensoverschrijdend gedrag onder de aandacht te brengen bij het algemeen publiek?”

4.1 Rol van diverse partijen

- Ruim zes op de tien Nederlanders vinden het (heel) belangrijk dat het kabinet actie onderneemt op seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- Het bespreekbaar maken van het gedrag wordt vooral gelegd bij mensen zelf en hun opvoeding (via ouders en onderwijsinstellingen): 87 tot 93 procent ziet hier een essentiële/grote rol voor. De eerstvolgende groep betreft organisaties gericht op voorlichting (zoals Sense), waarvoor 76 procent een essentiële/grote rol ziet.
- Men ziet het bespreekbaar maken van dit gedrag dus als een persoonlijke taak en iets wat vroeg in de opvoeding moet gebeuren. Organisaties die (ook) invloed hebben op (jong)volwassenen krijgen een iets minder grote rol toegedeeld.
- De Rijksoverheid wordt in het middensegment geplaatst qua rolgrootte. Iets *onder* organisaties gericht op voorlichting, gemeenten en sportverenigingen, en iets *boven* werkgevers en traditionele media.
- Influencers, de cultuursector en vakbonden hebben een kleinere rol bij het bespreekbaar maken volgens Nederlanders.

Figuur 4.1 Belang actie vanuit het kabinet

Hoe belangrijk vindt u dat het kabinet actie op dit onderwerp onderneemt?

Tabel 4.1 Hoe groot vindt u de rol van deze partijen bij het bespreekbaar maken van seksueel grensoverschrijdend gedrag?

	Essentiële rol	Grote rol	Kleine rol	Geen rol	Weet ik niet	Ken ik niet
1) Ouders	60%	33%	4%	1%	2%	0%
2) Scholen, onderwijsinstellingen	39%	50%	7%	1%	2%	1%
3) Mensen zelf	44%	42%	7%	2%	4%	1%
4) Organisaties voor voorlichting over (seksuele) gezondheid	30%	46%	13%	2%	4%	4%
5) Gemeenten, GGD'en en huisartsen	25%	48%	21%	3%	3%	0%
6) Sportverenigingen	15%	53%	23%	3%	5%	1%
7) Rijksoverheid	25%	42%	23%	5%	4%	1%
8) Werkgevers	18%	46%	27%	5%	3%	0%
9) Traditionele media zoals televisie en kranten	18%	44%	25%	8%	4%	0%
10) Regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld	27%	35%	17%	7%	8%	7%
11) Religieuze organisaties (kerk, moskee)	22%	37%	22%	13%	6%	1%
12) Influencers en sociale media	19%	38%	19%	16%	7%	2%
13) Kunst- en cultuurverenigingen (bijv. film, theater)	11%	40%	31%	9%	6%	2%
14) Vakbonden / werknemersorganisaties	13%	35%	33%	12%	6%	0%

4.2 Passende acties

Kijkende naar acties die Nederlanders het meest passend vinden, vallen enkele zaken op in de volgorde:

- Voorlichting aan kinderen/jongeren wordt het vaakst als goed passend gezien. Communicatie vanuit sociale organisaties en stichtingen wordt ook vaak als passend gezien.
- Goede hulp aan ouders/plegers wordt ook vaak als passend gezien.
- In het middensegment staan voornamelijk voorbeelden van duidelijke afspraken en wetgeving.
- Mensen vinden bredere communicatie (niet enkel voor kinderen/jongeren bedoeld) het minst vaak goed passen.

Tabel 4.2 In hoeverre vindt u deze acties passend voor Nederland om seksueel grensoverschrijdend gedrag tegen te gaan?

	Past heel goed	Past meer wel dan niet	Past meer niet dan wel	Past helemaal niet	Weet ik niet
Seksuele voorlichting op de middelbare school of in het beroeps- en hoger onderwijs	68%	24%	3%	2%	3%
Seksuele voorlichting op de basisschool (groep 7 of groep 8)	58%	26%	7%	3%	5%
Passende hulpverlening voor ouders / plegers om herhaling van gedrag te voorkomen	54%	32%	5%	3%	6%
Afspraken op sportverenigingen, andere verenigingen en in het uitgaansleven over (on)gewenste omgangsvormen	47%	39%	7%	2%	5%
Communicatie vanuit sociale organisaties en stichtingen (zoals Sense, Centrum Seksueel Geweld, kennis- en expertisecentrum Rutgers)	47%	38%	6%	2%	7%
Verplichte afspraken op de werkvloer over (on)gewenste omgangsvormen	45%	38%	10%	3%	5%
Wetgeving die duidelijk maakt wat seksueel grensoverschrijdend is en wat niet	37%	34%	15%	6%	8%
Dat mensen vaker het gesprek over dit gedrag aangaan met vrienden, collega's en familieleden	35%	41%	12%	4%	9%
Aandacht over dit gedrag in de media (bijvoorbeeld via nieuws, praatprogramma's)	35%	39%	16%	5%	6%
Communicatie vanuit de overheid (bijvoorbeeld via campagnes, video's, flyers, posters)	34%	39%	15%	5%	6%
Het zichtbaar maken van verhalen van mensen die seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben meegemaakt	34%	39%	13%	6%	9%
Theater, film en toneelvoorstellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag	20%	32%	24%	12%	12%

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00

E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl